קיצור שלחן ערוך — הלכות טוען ונטען ועדות

כְּשֶׁנָּפַל בֵּין שְׁנֵי בְנֵי אָדָם אֵיזֶה סִכְסוּךְ, רָאוּי לָהֶם לְהִתְפַּשֵּׁר בְּטוֹב וְשֶׁיְּוַתֵּר כָּל אֶחָד נֶגֶד חֲבֵרוֹ, כְּדֵי לְהִתְרַחֵק מִזִּילוּתָא דְּבֵי דִינָא בָּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר.

אִם אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְפַּשֵּׁר בְּטוֹב, וּמֻכְרָחִים לָבוֹא בַּמִּשְׁפָּט, יָבוֹאוּ לִפְנֵי בֵית דִּין יִשְׂרָאֵל. וְאָסוּר לְדוֹן בִּפְנֵי דַיָּנֵי גּוֹיִם וּבְעַרְכָּאוֹת שֶׁלָּהֶם, אֲפִלּוּ בְּדִין שֶׁדָּנִים כְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. וַאֲפִלּוּ נִתְרַצּוּ שְׁנֵי בַעֲלֵי דִינִים לִדּוֹן בִּפְנֵיהֶם, אָסוּר. וַאֲפִלּוּ נִתְקַשְּׁרוּ בְּקִנְיָן עַל זֶה אוֹ שֶׁכָּתְבוּ כֵן בִּשְׁטָר, אֵינוֹ כְלוּם. וְכָל הַבָּא לִדּוֹן בִּפְנֵיהֶם, הֲרֵי זֶה רָשָׁע, וּכְאִלּוּ חֵרֵף וְגִדֵּף וְהֵרִים יָד בְּתוֹרַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם. וַאֲפִלּוּ בְּדָבָר הַמֻּתָּר לְמֶעְבָּד דִּינָא לְנַפְשֵׁהּ, כַּאֲשֶׁר יִתְבָּאֵר אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם בְּסָעִיף ט, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ עַל יְדֵי גּוֹיִם. וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ דָן לִפְנֵי הַגּוֹיִם, אֶלָּא שֶׁכּוֹפֵהוּ עַל יְדֵי גּוֹי שֶׁיַּעֲמֹד עִמּוֹ לְדִין יִשְׂרָאֵל, רָאוּי לְמָתְחוֹ עַל הָעַמּוּד.

הָיְתָה יָדָם תַּקִּיפָה וּבַעַל דִּינוֹ גֶּבֶר אַלָּם, יִתְבָּעֲנוּ לְדַיָּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּחִלָּה. אִם לֹא רָצָה לָבוֹא, נוֹטֵל רְשׁוּת מִבֵּית דִּין וּמַצִּיל בְּדִינֵיהֶם.

מִי שֶׁתּוֹבְעִים אוֹתוֹ מָמוֹן שֶׁהוּא מֻחְזָק בּוֹ, אָסוּר לוֹ לְבַקֵּשׁ צְדָדִים לְהִשָּׁמֵט, כְּדֵי שֶׁיִּתְרַצֶּה הַלָּה לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ פְּשָׁרָה וְיִמְחוֹל לוֹ עַל הַשְּׁאָר. וְאִם עָבַר וְעָשָׂה כֵן, אֵינוֹ יוֹצֵא יְדֵי שָׁמַיִם, עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ אֶת שֶׁלּוֹ.

אָסוּר לְבַעַל דִּין לְסַפֵּר עִנְיַן הַמִּשְׁפָּט לִפְנֵי הַדַּיָּן שֶׁלֹּא בִּפְנֵי בַעַל הַדִּין חֲבֵרוֹ. וְלֹא יַקְדִּים אֶת עַצְמוֹ לָבוֹא לִפְנֵי הַדַּיָּן קֹדֶם לַחֲבֵרוֹ, שֶׁלֹּא יְהֵא נָחְשָׁד שֶׁמַּקְדִּים כְּדֵי לְסַדֵּר טַעֲנוֹתָיו שֶׁלֹּא בִּפְנֵי חֲבֵרוֹ (ספר מאירת עינים).

כְּשֵׁם שֶׁהַדַּיָּן הַלּוֹקֵחַ שׁוֹחַד אֲפִלּוּ לְזַכּוֹת אֶת הַזַּכַּאי עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה, כָּךְ הַנּוֹתֵן אֶת הַשּׁוֹחַד עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה דִּלְפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל.

אָסוּר לִטְעֹן שֶׁקֶר בְּכָל עִנְיָן. וַאֲפִלּוּ אִם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא זַכַּאי, וְאִם יִטְעַן הָאֱמֶת יִתְחַיֵּב בַּדִּין, מִכָּל מָקוֹם לֹא יִטְעַן שֶׁקֶר. הָכִי אִיתָא בַּגְּמָרָא, תָּנוּ רַבָּנָן, מִנַּיִן לְנוֹשֶׁה בַּחֲבֵרוֹ (פִּרוּשׁ שֶׁהִלְוָה לַחֲבֵרוֹ) מָנָה, שֶׁלֹּא יֹאמַר אֶטְעָנֶנּוּ בְּמָאתַיִם כְּדֵי שֶׁיּוֹדֶה לִי בְּמָנֶה וְיִתְחַיֵּב לִי שְׁבוּעָה וַאֲגַלְגֵּל עָלָיו שְׁבוּעָה מִמָּקוֹם אַחֵר תַּלְמוּד לוֹמַר, מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק. מִנַּיִן לְנוֹשֶׁה בַּחֲבֵרוֹ מָנֶה וּטְעָנוֹ מָאתַיִם. שֶׁלֹּא יֹאמַר הַלְוָה, אֶכְפְּרֶנּוּ בְּבֵית דִּין וְאוֹדֶה לוֹ חוּץ לְבֵית הַדִּין כְּדֵי שֶׁלֹּא אֶתְחַיֵּב לוֹ שְׁבוּעָה וְלֹא יְגַלְגֵּל עָלַי שְׁבוּעָה מִמָּקוֹם אַחֵר תַּלְמוּד לוֹמַר, מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק. מִנַּיִן לִשְׁלֹשָׁה שֶׁנּוֹשְׁאִין מָנֶה בְּאֶחָד, שֶׁלֹּא יְהֵא אֶחָד בַּעַל דִּין וּשְׁנַיִם עֵדִים כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיאוּ הַמָּנֶה וְיֵחָלְקוּ תַּלְמוּד לוֹמַר, מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק.

לִפְעָמִים בַּעֲלֵי הַדִּין בּוֹרְרִים לָהֶם אֲנָשִׁים שֶׁיַּעֲשׂוּ פְּשָׁרָה בֵּינֵיהֶם, אִם בְּצֵרוּף בֵּית הַדִּין אוֹ שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. וְדָבָר זֶה, הָגוּן הוּא, שֶׁכָּל אֶחָד הוּא מְצַדֵּד בִּזְכוּתוֹ שֶׁל זֶה אֲשֶׁר בְּחָרוֹ וְיֵצֵא הַפֶּשֶׁר כָּרָאוּי. וְדַוְקָא לְצַדֵּד בַּדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר. אֲבָל חָלִילָה לוֹ לְעַוֵּת אֶת הַפֶּשֶׁר. שֶׁכְּשֵׁם שֶׁמְּזָהָרִין שֶׁלֹּא לְהַטּוֹת אֶת הַדִּין, כָּךְ מְזָהָרִין שֶׁלֹּא לְהַטּוֹת אֶת הַפֶּשֶׁר.

יָכוֹל אָדָם לַעֲשׂוֹת דִּין לְעַצְמוֹ. אִם רוֹאֶה חֻפָּץ שֶׁלּוֹ בְּיַד אַחֵר שֶׁגָּזָלוֹ, יָכוֹל לְקַחְתּוֹ מִיָּדוֹ. וְאִם הָאַחֵר עוֹמֵד כְּנֶגְדּוֹ, יָכוֹל לְהַכּוֹתוֹ עַד שֶׁיַּנִּיחֶנּוּ, אִם לֹא יוּכַל לְהַצִּיל בְּעִנְיָן אַחֵר, אֲפִלּוּ הוּא דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ הֶפְסֵד, אִם יַמְתִּין עַד שֶׁיַּעֲמִידֶנּוּ בַּדִּין. וְאִם יֵשׁ עֵדִים הָרוֹאִים שֶׁהוּא תּוֹפֵס אֶת הַחֻפָּץ מִיַּד הָאַחֵר, אֵינוֹ יָכוֹל לְתָפְסוֹ עַל יְדֵי הַכָּאָה, אֶלָּא אִם כֵּן יָכוֹל לְבָרֵר אַחַר כָּךְ שֶׁנָּטַל אֶת שֶׁלּוֹ. כִּי אִם לֹא יְבָרֵר, לֹא מַהֲנֵי לֵהּ תְּפִיסָתוֹ, כֵּיוָן שֶׁהָיוּ עֵדִים בַּדָּבָר. אֲבָל אִם אֵין עֵדִים, דְּאָז מַהֲנֵי תְּפִיסָתוֹ, יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יוּכַל לְבָרֵר.

בְּנֵי הָעִיר שֶׁמַּעֲמִידִין לָהֶם בֵּית דִּין, צְרִיכִין לֵידַע שֵׁשׁ בְּכָל אֶחָד מֵהֶם שִׁבְעָה דְּבָרִים אֵלּוּ, חָכְמָה בַּתּוֹרָה, עֲנָוָה, יִרְאָה, שִׂנְאַת מָמוֹן אֲפִלּוּ שֶׁלָּהֶם, אַהֲבַת הָאֱמֶת, אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת לָהֶם, בַּעֲלֵי שֵׁם טוֹב בְּמַעֲשֵׂיהֶם. וְכָל הַמַּעֲמִיד דַּיָּן שֶׁאֵינוֹ הָגוּן, עוֹבֵר בְּלֹא תַּעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר, לֹא תַכִּירוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט, כְּלוֹמַר, לֹא תַכִּירוּ פְּנֵי הָאִישׁ לוֹמַר, פְּלוֹנִי עָשִׁיר הוּא, קְרוֹבִי הוּא, אוֹשִׁיבֶנּוּ בַדִּין. וְכָל דַּיָּן שֶׁנִּתְמַנָּה בִּשְׁבִיל כֶּסֶף וְזָהָב, אָסוּר לַעֲמֹד לְפָנָיו אוֹ לְכַבְּדוֹ בִּשְׁאָר כִּבּוּד, וְעָלָיו דָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, אֱלֹהֵי כֶסֶף וַאלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם.

עֲיָרוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם חֲכָמִים הָרְאוּיִים לִהְיוֹת דַּיָּנִים, מְמַנִּים הַטּוֹבִים וְהַחֲכָמִים שֶׁבָּהֶם לְדַעַת אַנְשֵׁי הָעִיר, וְהֵם יָדוּנוּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לְדַיָּנִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵלְכוּ לִפְנֵי עַרְכָּאוֹת שֶׁל גּוֹיִם. וְכֵיוָן שֶׁקִּבְּלוּם עֲלֵיהֶם בְּנֵי הָעִיר, אֵין אַחֵר יָכוֹל לְפָסְלָן. וְכָל

מַעֲשֵׂיהֶם יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמָיִם.

כָּל מִי שֶׁיּוֹדֵעַ עֵדוּת לַחֲבֵרוֹ וְרָאוּי לְהָעִידוֹ וְיֵשׁ לַחֲבֵרוֹ תּוֹעֶלֶת בְּעֵדוּתוֹ וְהוּא תוֹבְעוֹ שֶׁיָּעִיד לוֹ בְּפְנֵי בֵּית דִּין חַיָּב לְהָעִיד לוֹ, בֵּין שֶׁיֵּשׁ עוֹד עֵד אַחֵר עִמּוֹ, בֵּין שֶׁהוּא לְבַדּוֹ. וְאִם כָּבַשׁ עֵדוּתוֹ, חַיָּב בְּדִינֵי שָׁמָיִם. וְאָסוּר לְאָדָם לְהָעִיד בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ, אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ אָדָם שֶׁיּוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁאֵינוֹ מְשַׁקֵּר. וַאֲפִלּוּ אָמַר לוֹ בַּעַל הַדִּין, בּוֹא וַעֲמֹד עִם עֵד אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לִי, וְלֹא תָּעִיד, רַק שֶׁיִּפְחַד בַּעַל חוֹבִי וְיִסְבּוֹר שֶׁיֵּשׁ לִי שְׁנֵי עֵדִים, וְיוֹדֶה לִי לֹא יִשְׁמַע לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר, מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחָק.

הָא דְּעֵד אֶחָד מֵעִיד, וְהוּ דַּוְקָא בְּדָבָר שֶׁבְּמָמוֹן, דְּמַהֲנֵי גַּם עֵד אֶחָד לְעִנְיַן שְׁבוּעָה. וְכֵן בִּדְבַר אִסּוּר, אִם עַדַיִן לֹא נַעֲשָׂה הָאִסּוּר, יָעִיד כְּדֵי לְאַפְרוּשֵׁי מֵאִסּוּרָא. אֲבָל אִם כְּבָר נַעֲשָׂה הָאִסּוּר, לֹא יָעִיד עֵד אֶחָד. דְּכֵיוָן דְּעֵד אֶחָד אֵינוֹ נֶאֱמָן, אֵינוֹ אֶלָּא כְּמוֹצִיא שֵׁם רָע עַל חֲבֵרוֹ.

הַנּוֹטֵל שָׂכָר לְהָעִיד, עֵדוּתוֹ בְּטֵלָה. וְדַוְקָא כְּשֶׁכְּבָר רָאָה הַמַּעֲשֶׂה, דְּמִחָיָב לְהָעִיד בְּחִנָּם. אֲבָל לֵילֵךְ לִרְאוֹת אֶת הָעִנְיָן שֶׁיִּהְיֶה אַחַר כָּךְ עֵד בַּדָּבָר, מֻתָּר לוֹ לִקַּח שָׂכָר, אֲבָל רַק שָׂכָר הָרָאוּי לְפִי הַטִּרְחָא שֶׁלּוֹ וְלֹא יוֹתֵר. וְכֵן אִם יֵשׁ לוֹ טִרְחָא לָלֶכֶת לִפְנֵי בֵּית הַדִּין, יָכוֹל לִטּוֹל שָׂכַר טִרְחָא כְּפִי הָרָאוּי בְּעַד טִרְחָא זוֹ, וְלֹא יוֹתֵר.

כָּל עֵדוּת שֶׁיֵּשׁ לְאָדָם הֲנָאָה בָּהּ, וְאֵיזֶה צַד נְגִיעָה אֲפִלּוּ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה, פָּסוּל לְהָעִיד.

כְּתִיב, וַאֲשֶׁר לֹא טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמָּיו, וְדָרְשִׁינַן, זֶה הַבָּא בְּהַרְשָׁאָה וּמִתְעַבֵּר עַל רִיב לֹא לוֹ. וְדַוְקָא כְּשֶׁשָּׁנִי בַּעֲלֵי הַדִּין הֵמָּה בָּעִיר, אֲבָל כְּגוֹן שֶׁהַלָּוֶה הוּא אַלָּם וּבַעַל טְעָנוֹת, וְיָרֵא הַמַּלְוֶה לִטְעֹן עִמּוֹ וּמַרְשֶׁה לְאַחֵר, זֶהוּ מִתְעַבֵּר עַל רִיב לֹא לוֹ. אַבָל אִם הַנִּתְבָּע הוּא בְּעִיר אַחֶרֶת, וְהַתּוֹבֵעַ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַטְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ וּמַרְשֶׁה לְאַחֵר, זֶה הַמַּרְשֶׁה מִצְוָה קָעֲבִיד לְהַצִּיל עָשׁוּק מִיַּד עוֹשְׁקוֹ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, דְּהַבָּא בְּהַרְשָׁאָה כְּדֵי לֵהָנוֹת מִן הַשָּׂכָר וְלֹא בִּשְׁבִיל אַלְמוּת, מֻתָּר.

לְעוֹלָם יַרְחִיק אָדָם אֶת עַצְמוֹ אֲפִלּוּ מִשְּׁבוּעַת אֱמֶת בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר.

מִי שֶׁחֲבֵרוֹ נִתְחַיֵּב לוֹ שְׁבוּעָה, וְרוֹאֶה בּוֹ שֶׁהוּא רוֹצֶה לִשָּׁבַע לַשֶּׁקֶר, חַס וְשָׁלוֹם יִתְפַּשֵּׁר עִמּוֹ כְּפִי הָאֶפְשָׁרִי וְלֹא יַנִּיחֶנּוּ לִשָּׁבַע לַשֶּׁקֶר, שֶׁנֶּאֱמַר, שְׁבוּעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם, וְדָרְשִׁינַן, מִלַּמֵּד שֶׁהַשְּׁבוּעָה חָלָה עַל שְׁנֵיהֶם.

יִשְׂרָאֵל הַיּוֹדֵעַ עֵדוּת לַגּוֹי, שֶׁיֵּשׁ לוֹ דִּין עִם יִשְׂרָאֵל בְּעַרְכָּאוֹתֵיהֶם, אִם יִגְרֹם בְּעֵדוּתוֹ לְחַיֵּב אֶת הַיִּשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִמַּה שֶׁהָיָה חַיָּב בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל, אָסוּר לְהָעִיד לוֹ. וְאִם לָאו, מֻתָּר לְהָעִיד לוֹ. וְאִם מִתְחִלָּה יְחַדּוֹ הַגּוֹי לְהַיִּשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עֵד, הוֹאִיל וְיִהְיֶה חִלּוּל הַשֵּׁם אִם לֹא יָעִיד לוֹ, יָעִיד לוֹ בְּכָל עִנְיָן.

כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם זוֹכֵר, יָכוֹל לְהָעִיד לְעוֹלָם, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא מִתּוֹךְ שֶׁנִּתְיַשֵּׁן הַדָּבָר הַרְבֵּה אֵינוֹ זוֹכְרוֹ עַל בָּרְיוֹ. וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ נִזְכָּר לָעֵדוּת אֶלָּא מִתּוֹךְ הַכְּתָב, שֶׁכְּשֶׁמְּסָרוּהוּ לוֹ, כְּתָבוּ בְּפְנָקְסוֹ לְזִכָּרוֹן דְּבָרִים וְשָׁכַח אֶת הַדָּבָר וְאֵינוֹ נִזְכָּר אֶלָּא מִתּוֹךְ הַכְּתָב יָכוֹל לְהָעִיד. וְדַוְקָא שֶׁכַּאֲשֶׁר רָאָה אֶת הַכְּתָב נִזְכַּר בַּדָּבָר. וְכֵן אִם נִזְכַּר בַּדָּבָר עַל יְדֵי אַחֵר שֶׁהִזְכִּרוֹ לוֹ, יָכוֹל לְהָעִיד, וַאֲפִלּוּ הָיָה הַמַּזְכִּיר הָעֵד הַשֵּׁנִי. אֲבָל אִם בַּעַל הַדִּין בְּעַצְמוֹ מַזְכִּירוֹ וְנִזְכַּר, לֹא יָעִיד. אַךְ יָכוֹל בַּעַל הַדִּין לִמְסֹר אֶת הַדְּבָרִים לְאַחֵר וְהוּא יַזְכִּירוֹ, דַּהֲוֵי לֵהּ נִזְכָּר עַל יְדֵי אַחֵר.

עֵד שֶׁהוּא קָרוֹב לְאֶחָד מִבַּעֲלֵי הַדִּין, אוֹ לְאֶחָד מֵהַדַּיָּנִים, אוֹ שֶׁהָעֵדִים קְרוֹבִים זֶה לָזֶה, וַאֲפִלּוּ קְרָבָה עַל יְדֵי נְשׁוֹתֵיהֶם לִפְעָמִים פְּסוּלִים לְהָעִיד. וַאֲפִלּוּ קְרוֹבִים רַק לָעֲרֵב וְלֹא לַלָּוֶה, גַּם כֵּן פְּסוּלִים לְהָעִיד לַלָּוֶה. וְזֶה שֶׁפָּסְלָה הַתּוֹרָה עֵדוּת הַקְּרוֹבִים, לֹא מִפְּנֵי שֶׁחֶזְקָתָם אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, שֶׁהֲרֵי פְּסוּלִים לְהָעִיד, בֵּין לִזְכוּתוֹ בֵּין לְחוֹבָתוֹ, אֶלָּא גְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא. וַאֲפִלּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, לֹא הָיוּ כְּשֵׁרִים לְהָעִיד זֶה לָזֶה. לָכֵן כָּל עֵד שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה קְרָבָה לְאֶחָד מִן הַנִּזְכָּרִים אוֹ שֶׁהָיָה קָרוֹב וְנִתְרַחֵק וְהַדַּיָּנִים אֵינָם יוֹדְעִים, צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לָהֶם, וְהֵם יַגִּידוּ לוֹ עַל פִּי הַתּוֹרָה אִם יֵשׁ בְּקִרְבָה זוֹ כְּדֵי לְפָסְלוֹ אוֹ לֹא.

שְׁנֵי עֵדִים, שֶׁאֶחָד יוֹדֵעַ בַּחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא רָשָׁע וּפָסוּל לְעֵדוּת מִן הַתּוֹרָה וְאֵין הַדַּיָּנִים מַכִּירִים בְּרִשְׁעוֹ, אָסוּר לוֹ לְהָעִיד עִמּוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא עֵדוּת אֱמֶת, שֶׁנֶּאֱמַר, אַל תָּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לִהְיוֹת עֵד חָמָס. וּגְזֵרַת הַכָּתוּב הִיא, שֶׁכָּל הָעֵדוּת בְּטֵלָה, אֲפִלּוּ הֵם רַבִּים, אִם אֶחָד בֵּינֵיהֶם פָּסוּל. וְאֵיזֶהוּ רָשָׁע שֶׁפָּסוּל לְעֵדוּת מִן הַתּוֹרָה. כֹּל שֶׁעָבַר עַל דָּבָר שֶׁפָּשַׁט בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא עֲבֵרָה, וְהוּא דָּבָר שֶׁבְּלֹא תַעֲשֶׂה מִן הַתּוֹרָה, וְעָבַר בְּזָדוֹן וְלֹא עָשָׂה תְּשׁוּבָה. אֲבָל אִם יֵשׁ לְתְלוֹת שֶׁעָשָׂה בִּשְׁגָגָה אוֹ בְּטָעוּת, שֶׁלֹּא יָדַע אֶת הָאִסּוּר, לֹא נִפְסָל לְעֵדוּת.